

Előfizetési díjak:
 egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknak és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
 Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
 Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtából és támlappal együtt 3 frt.
Nyitási soroként 30 kr.
 többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújtatnak.

Szilágy-Somlyó

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden csütörtökön.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.
 Kéziratok nem adatnak vissza.
 Bérmentelen levelek csak ismert kéztől fogadtnak el.

Zsidó iskola.

Szilágy-Somlyóról azon vélemény volt országszerte elterjedve, hogy itt a zsidóság annyira elszaporodott, hogy maholnap az eredeti tősgyökeres magyar lakosságot fogja kiszorítani. Eme vélelem nem volt éppen alapelkül, mert a zsidó faj, vele született szaporaságánál, életrevalóságánál fogva a magyarsággal szemben valóban ijesztő módon kezdett a társadalom minden rétegében magának tért hódítani. Egy körülmény azonban, ha nem enyészttette el, de nagyban enyhítette a zsidóság terjedésének hatását s ez az, hogy a mi szilágy-somlyói zsidóink más vidékek méltán megutált dologtalan fajtájától igen-igen sokban, különösen pedig a tekintetben, hogy gyermekeiket nem zug iskolákba járatták, véghetetlenül különböztek. A ki ismerte a szilágy-somlyói zsidók műveltségi állapotát ezelőtt egy pár évtizeddel, — a ki figyelmes szemlélője két évtized óta a községi iskola emlőjén felnevelkedett újabb nemzedék műveltségének és a mi nem kis mértékben figyelemreméltó, magyar hazafias érzelmének, annak akár zsidó, akár keresztény legyen, el kell szomorodnia annak hallatára, hogy a mi civilizált szilágy-somlyói zsidóink egy négyosztályu orthodox jellegű fiu népiskola fölállítását határozták el, — és pedig a mint nagyon is megbízható forrásból értesülünk, egy képesített és három képesítetlen tanító vezetése alatt. Bárha városunk ez idő szerint kellő számú elemi iskolával rendelkezik is a tanköteles gyermekek befogadására, mind a mellett örömmel üd-

vözöljük az iskolák számának növekedését, ha azok a kor színvonalán állanak, mert meggyőződésünk az, hogy minél több jó iskolánk van, gyermekeink annál alaposabb oktatásban és jobb nevelésben részesülhetnek. Ámde a szóban forgó zsidó iskola fölállításában városunk tanügyének nem előhaladását, hanem határozott visszaesését látjuk és pedig nem csak azért, mert sem a tanerőkben (tisztelt a kivételnek) sem az iskola helyiségében nem találjuk föl egy jó s a kor kívánalmainak minden tekintetben megfelelő iskola kellékeit, — hanem főképen azért is, mert annak orthodoks jellege ellen is kifogásaink vannak. A felszerelésről most még nem szólhatunk, mert azok nincsenek, de hogy azok sem fognak valami nagyon kielégítők lenni, azt a föntebbiekből bátran következtethetjük. Kíváncsú az iskolák szaporítása, de ha a létezőknél jobbat, vagy legalább is olyan minőségűeket nem tudunk létesíteni, várjunk jobb időkre, s ok nélkül ne terheljük a szegénység terhe alatt roskadó szülőket és közpénztárainkat. Köztudomású dolog, hogy városunkban a zsidó felekezet mindkét nemű tanulói a közelebbi két évtized lefolyása alatt a községi iskolába jártak s nagyon csekély évi tandíj fizetése mellett egyenlően részesültek a többiekkel a nevelés és oktatás áldásaiban és mindenkor kellő idővel rendelkeztek arra is, hogy a hit- és erkölestan körébe vágó ismereteket és vallásos érzelmeket is elsajátíthassák. Ha egy idegen jött városunkba, mesének tartotta a városunkról hi-

resztelt elzsidósodást, s örömmel hallhatta, úgy nyilvános mulatságokon, mint színházban, vagy az utcán sétáló csoportoknál, hogy mily felismerhetlen tiszta kiejtéssel beszélnek zsidóink magyar nyelvünket. Most már arra legyünk elkészülve, hogy a jövő nemzedék megint ama vuklis, a sötét civilizálatlan századokból vissza idézett, a magyar állampolgársággal, annak nyelvével, kultur intézményeivel nem törődő, kapzsi népséggé sülyesztessék alá?! Az izraelita hitközség azt határozta, hogy azon gyermekekért, a kik a községi, vagy más keresztény iskolába taníttatnak, a vallástani-tásért havonként három forint tandíj lessz fizetendő. Már most a szegény szülék, vagy kénytelenek gyermekeiket a kor színvonalán álló községi iskolában való tanulástól elvonni és őket a jelzett zug iskolába adni, vagy pedig minden egyes gyermeknek vallástanításáért az évi 30 frtot külön-külön meg kell fizetniök. Hogy mily nagy mérvet öltött e miatt izraelita fölvilágosodott szülék körében az elkeseredés, eléggé igazolja az, hogy ötvennél több szülő aláírásával folyamodás adatott be a megyei tanfelügyelőséghez az eddigi rendszer fenntartása mellett, — illetve a megnyitandó orthodox iskola nyilvánossági jogának megtagadása iránt. Nekünk ez ügyhöz mégannyi megjegyezni valónk van, hogy senkinek sincs jogában a szülőkre pressiót gyakorolni arra nézve, hogy gyermekeiket melyik iskolában taníttassák. A ki ezt elfogultságból, vagy bármilyen okból teszi, az mélyen sérti a

szülök törvényadta jogát és izgat a törvényes rend ellen. Tanszabadság van, — minden szülő azon iskolában taníttathatja gyermekét, a melyikben tetszik. Egy dolog van azonban, a mire személyválogatás nélkül mindenki kötelezve van és ez az, hogy mindenki taníttassa gyermekét, és pedig ne zug, hanem nyilvános iskolában. Másfelől pedig városunk jó hírre, előhaladása s maguknak izraelita polgártársainknak érdeke megköveteli tőlünk, hogy e kényes kérdést felszínre hozzuk s az intéző körök figyelmét az iránt felköltsük. A mi a visszaesés kérdését illeti, zsidó polgártársaink, mint praktikus nép gondolkozzanak az elmondottak fölött, — a tanfelügyelőség becses figyelmét pedig fölhiujuk a megnyitandó iskolára és a panaszló szülék sérelmének orvoslására.

Vármegyei élet.

Szilágyvármegye közigazgatási bizottsága Zilahon, 1891. augusztus 10-dikén Szikszai Lajos, kir. tanácsos alispán elnökelete alatt tartotta havi rendes ülést. Jelen voltak: Török István főjegyző, Moni Gyula tiszti főügyész, Dombi Károly ár. elnök, Péchy Zsigmond kir. főmérnök, Gazda Ferenc királyi ügyész, Dr. Berger János főorvos, a pénzügyigazgatóság képviselőiben Kardos L., Lőrincy György, Sántha Dezső, Biró Ferenc, Kiss Lajos, Somogyi Kálmán, Dull László. Igazoltan távol volt Kerekes József tanfelügyelő, Fodor Elek közigazd. előadó és Báró Podmanicky Gyula; igazolatlanul Báró Weselényi Béla, Nagy László és Swaicer Aladár.

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Vegetáriánus nyulpecsenye.

— Irta: Steiner Mór. —

Békesség mindenütt . . . A jérce bátran adhat leckeórákat kicsinyeinek a röptülésből; aggódó szemmel nézve a szárny próbálgatást: vajjon elég erősek-e a tollak? — kibírják-e egyik galyról a másáig? — fennről le és alulról fölfelé; a him szabadon szelheti szárnyával a levegőt, hogy maga után csalja a félnék apróságot . . . Nem kell tartani semmitől. Még a tapsifüles is bátrabb ilyenkor. És mert bátor, nem — szalad. Órahosszat meglapul a csapáson, legfőkébb ha legelni megindul a hűvösön, vagy szomját csillapítani a forráshoz a déli naphevében és csak hébe-hóba történik meg, hogy eközben megijed a saját — árnyékától. A vontcsövű megrozdásodónék ilyenkor, — megmerevednének a vadász izületei és elpetyhüdnének az izmai, ha legalább nem beszélne vadászdolgokról, ha már nem — vadászhát. S ha már beszél, van rá gondolja, hogy olyat mondjon, a mit el is lehet hinni — nem is . . . Mert nagy dolog ám az a vadászat! Kemény idegzet kell ahhoz. De talán még acélot-tabb idegzet kell ahhoz, hogy mikor vadász históriát hall az ember, hogy el ne — kacagja az ember magát . . . Elmondok egyet kóstolólul, úgy a hogy Berci bátyámtól hallottam. Ha nem találják elég — hihetetlennek, az lesz az

oka, mert nem tudom olyan grimace-ok kíséretében foghegyről odavetni a javát, mint Berci bácsi. * Nem kicsi dolog volt az, öcsém: tenni a szépet az én időmben . . . Jó szabásu nadrág, kemény krágli, meg két nyavigás bajusz: nem volt ahoz elég — akkor. Valogatott a leány a legényben. Mert módjában volt. S ha egy a sok közül boldogulni akart: ki kellett a többit zavarnia a nyeregéből. Nevetségessé kellett tennie a vetélytársait; de nem úgy, mint manapság: ma elég a szó is, — akkor tett kellett ám! A harmadik X-et tapostam, mikor egy afféle német pálinka-főzőüst-pecsét-szimatoló-vizsla-finánc-komiszárus költözött a falunkba. Persze, hogy elkerget-tük volna onnan, mert nálunk még nem sok német komiszárus evett kétszer vajba rántott csirkét: de az volt a bökkenő a dologban, hogy a vén kopó bizonyosan nem inalt volna el úgy, hogy a leányát nyakunkon hagyja. Már pedig a leánya, a milyen igaz, hogy német volt, éppen olyan huncut, épen olyan szép volt . . . Hiszen ösmered a leányomat?! Na hát szakasztott olyan volt a feleségem is — fiatal korában. Mert izé . . . hogy el ne felejtsem: feleségem lett a német lány. Huncut volt az istenadta, szörnyen szerette a mókát: épen összepassoltunk. De nem könnyen ment ám a dolog. Mert lenkóc-szín hajába s lenvirág szemébe Pista is belé bolondult volt; az pedig nagy bolond volt, ha belé bolondult valakibe: nyakig szeretett gázolni a mókában; az eféle népség pedig kedves a vászon cseléd előtt, még ha lenkóc haja van is; — őt hát le kellett elébb fegyverezni. De hogyan? Olyan szenvedélyes já-

ger volt, hogyha én hétfőn öt nyulat lőttem meg — ő kedden bizonyosan rádup-lázott tizzel; ha én ma egy őzet lőttem, akkor ő holnap legalább is másfelet: egy vemhes őzet ejtett el . . . Így folyt ez jó darabig a német-szón rágódó komiszárus öröme: mert volt módja bőven nyulban, őzben, vaddisznóban, szalonkában. Egyszer aztán mikor mind a ketten tettük a szépet, versenyezve, ki mond kacskaringósabb bókot; melyik tudná a másikat jobban földicsérni: — csurugen a javából — fölvetettük a kérdést, hogy melyik tarthat számot a szép lány kezére!! — A melyik jobban lefőzi a másikat; — mondta volt a kicsike; észrevétle-nül jelentőség teljes pillantást vetve rám azokból a bársonypillákkal védett szép szemekből. Boldogan csaptam fel: úgy legyen! * Egy hét mulva, zimankós időben vadászni indultam. Nyom volt elég a frissen esett hóban; de nem volt szerencsém. Hiában figyeltem meg, hogy itt hevert, itt megijedt és megfutamadott, amott megfordult, hogy nyomával félrevezessen a tapsifüles: egész nap egyet sem verhettem föl. A mennyi szent van az ó- és ujtesta-mentomban, a zsoltárokat is beleértve, mind a nyelvemen volt bosszuságomban; csakugy foghegyről diskuráltam velük. Mit csináljak én már most a rézangyalát?! . . . Honnan veszek nyulat a komiszárusnak, mert itt ugyan magva szakadt . . . Pedig megígértem, hogy küldök a mai vacsorához . . . Ez lesz aztán a fel-sülés, illet nem pipált Európa! . . . Bizonyosan Pista verte fel előttem . . . az a fenevadnyom-taposó, gyikkergető, a ki

olyan szentnek tünteti fel magát, mint József és egy asszonyért beállna holtig Bálámszamárnak . . . Ő verte föl, ő: gondolám magamban, hazafelé tartva a csikorgó havon. Minden hócsikorgás mintha egy kacaj lett volna: a Pista kacaja, — aki lefőzött rutul s most ráadásul kikacag és elkaparintja előlem a kicsikét . . . hogy boszanthassanak a turbékolásukkal . . . És ekkor egy vidám akkord rezdült bele a szomorú melódiába: egy orvadász neszelt előttem a galagonya-sűrűben. — Nini! — egy parasztember, a ki nek nyul van a vállán, kiálltsunk utána: sugta valami és nyomban meg is fogadtam a szavát annak a valaminek: — Hé! Barátom álljon meg egy szóra! . . . De az én emberem a megszólítás után még sebesebben futja maga-magának a takarodót. — Megállasz, vagy megállítsalak én? — kiállték utána; lehetőleg nagy zajjal húzva fel fegyverem kakasát, hogy ráijesszek. Erre aztán csakugyan megállott. — Barátom, — mondám szeliden, — elvehetném tőled azt a nyulat, mert lop-tad valahol; de hogy ne legyen okod panaszkodni, adok érte két pöngőt, — kelle-e? — De kell ám; — tessék a nyul. Átvettem és kifizettem az árát. Lám . . . lám, mikor a veszély legnagyobb, akkor van legközelebb az isten: — gondolám magamban, mikor a nyulat egy meleg hangon írott nérvjegy kíséretében elküldtem a komiszárúkhöz. Még se főzött le hát Pista! csak ki ne tudónék valahogyan, hogy a nyulat pénzen vettem. *

Az alispán jelentése szerint közbiztonsági viszonyaink július hó folyamán teljesen kielégítőek voltak s oly események, a melyek akár a személy-, akár a vagyonbiztonság megtámadását igazolnák egyáltalán elő nem fordultak. Tüzeset Ballán volt, a mely 500 frtnyi kárt okozott. Az állategészség is elég kedvezőnek mondható s járvány csak a sertések közt lépett föl Lele, Sarmaság, Rákos, Márkaszek, Porc, Leesmér és Somály községeiben. Kihágások kisebb számban történtek s főleg az erdőtüzvény rendelkezéseibe ütköző esetek és tilos legeltetések jelentettek be.

Sajnálattal jelenti be az alispán a zilahi járási főszolgabírói hivatalnál előfordult sikkasztásokat és okirathamisításokat, a melyeket az ott alkalmazva volt őrök Szabó László elkövetett. A tény, a melyet az eddigi vizsgálat kiderített az, hogy nevezett őrök szabálytalanul, ugyan a főszolgabíró s részben a szolgabíró által, hivatalos pénzek kezelésével is megbízottak s posta-könyvek és hivatalos okmányok meghamisítása mellett tetemes összeget sikkasztott el, sőt az egyes pénzek betérjesztésére vonatkozó sürgetéseket be nem iktatván, büntös eljárását főnökének tévutra vezetésével hosszú időn át leplezte. Ez őrök ellen a fegyelmi vizsgálat alispán által elrendeltetvén, hivatali állásától nyomban felfüggesztetett; miután pedig a megindított vizsgálat oly körülményeket is derített ki, a melyek ugy a főszolgabíró, mint a szolgabíró ellenében a súlyos kötelességmulasztás, nagyfokú szabálytalan pénzkezelés vádját és gyanúját ébresztették föl, a melyekért őket felelősségre vonni kell, a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálat ugy Viski Zsigmond főszolgabíró, mint Varga Sándor szolgabíró ellen elrendeltetett s hivatalától mindkettő felfüggesztetvén, főispán által főszolgabírónak Minorich Albert, szolgabírónak Veres Sándor helyettesített, a mint lapunkban mindezt már régebben jeleztük.

A pénzügyigazgatóság jelenti, hogy az előirt 728,306 frt 97 kr. adótartozásból július végéig befizettetett 201,035 frt 97¹/₂ kr., hátralékban maradt 527,330 frt 99¹/₂ kr., a folyó évben 14,370 frt 32 krral több befizetés történt, mint az elmúlt év hasonlószerében. Hadmentességi díjban fizetett 4289 frt 58 kr., hátralék 11,658 frt 52 kr., fogyasztási adó 3287 frt 99¹/₂ kr., illeték 3166 frt 75¹/₂ kr. folyt be. Ideiglenes házadó-mentesség 6 esetben 5 lak-részre engedélyezett.

A kir. ügyész által betérjesztett kimutatás szerint, a zilahi központi fogházból júliusban foglyok nem bocsáttattak ki, létszám volt 64 férfi 6 nő, gyógykezel-

Este a vacsoránál egyik fogás szaporán követte a másikat, de a nyulnak nyoma se volt. El nem képzelhettem, mi lehet az oka, de mert rosztól tartottam, nem kérdezősködtem. Ki tudja? — talán nem értek rá elkészíteni, mert későn érkezett... talán holnapra hagyták... talán így... talán amugy...

Egyszer aztán föláll Pista és egy vices tősztn egérségére kívánja a társaságnak — a nyulpecsenyét.

— De hiszen nem ettünk mi nyulat! — hallszik mindenfelől.

— Már hogy ne ettek volna, hiszen ma Berci látta el nyullal — önöket. Vagy nem lótt — a nagyvadász? csütörtököt mondott a puskája?!

— De bizony lóttam!

— Hol van hát?

— Nem volt időnk bepácolni; — vágott közbe a kicsike, hogy kimentem zavaromból.

— Nem ám, — kiáltja erre Pista hangosan, — mert nem tudnak rókát pácolni. Előtte hiába titkolják, hiszen azt a nyulat, a mit ide küldött Berci, pénzen vette. Én küldtem eléje. Aztán — köztünk maradjon, tovább is terjedjen — az a nyul nem is nyul volt, hanem nyulbőrbe bújtatott róka.

Hóméri kacaj. Aztán titkos fogadás: na, csuffá téttel az igaz, de nem maradok adósod: a saját fortélyoddal foglak meg.

A legközelebbi estélyre Pista küldött nyulat.

Egész este szörnyűséges jókedve volt. Már vacsora előtt kezdte emlegetni a pompás nyulpecsenyét.

Végre megérkezett.

De nem volt benne köszönet: óriási talon egy nyul szőröstől-bőröstől.

Ámulva nézett oda mindenki.

— De hát mi ez?

— Nyulpecsenye. Pista küldte. Tes-sék parancsolni belőle. Kóser, még a vegetáriánus is megeheti, vagy talán csakis az, mert szalmával kitöltött nyulbőr.

— Strózsák, azt csak Pista szereti, mondák erre többen s tudta mindenki, hogy most meg én főztem le.

Hazudjon ennél nagyobb, a ki tud?!

tetett 5 férfi, kiadatott 2102 étadag 1022 napszámot, a melyekért az állam részére 102 frt 41 kr., a munkások javára 14 frt 16 kr. folyt be. Közegészségi állapot jó volt, haláleset nem fordult elő.

A kir. építészeti hivatal jelenti, hogy júliusban a szorgos mezei munkák miatt a vármegyei közutakon csak is kisebb fentartási munkálatok végeztek, a vállalat utján teljesítendő építkezések azonban szorgalmasan cszközöltettek. Így p. o. a sz.-cseh-hadadi uton félben maradt kövezés csak nem egészen befejeztetvén, az átvétel rövid idő alatt eszközölhető lesz. Az idei vállalatból a hadad-bodnándi és hadad-alsó-szopri uton a földmunka, más vonalakon kavics-szállítás és hidépítés folyamatosan van, összesen kiszállított a különböző vonalakra 970 halom kavics, készült 18 új műtárgy, kivavittatott 2, munkában van 5. A vicinális utakon a munkálatok szintén szüneteltek, bár a kiosztás már több csoportra nézve megtörtént. Az állami utra szállítottatott július végéig 2933 halom kavics 30,222 frt 18 kr. értékben, épült 1, javavittatott 3, munka alatt vannak 2 átereszt és biztonsági korlátok. Apróbb fentartási munkákra 197 frt 81 kr. adatott ki.

Az árv. elnök jelentése szerint a központi árvaszéknél július végéig feldolgozandó 1420 beadványból elintéztetett 721, hátralék 699, a nagyobb számú hátralék onnan eredt, hogy egyik ülnök a hónap folyamán szabadságon volt.

A vármegyei főorvosi jelentés a július havi közegészségi állapotokat kedvezőtlennek jelzi, a mennyiben az előző hónapokhoz viszonyítva a betegek száma növekedett. Járványként nralgott a kanyaró Sz.-Csehbén 17 esetben, gyógyult 16, meghalt 1, s ezzel a járvány a hó végével meg is szűnt; a vörheny Sz.-Sztikrályon 20 esetben, gyógyult 12, gyógykezelés alatt maradt 8; a vérhas Zilahon 30 esettel, meghalt 4, gyógyult 2, gyógykezelés alatt maradt 24. Uralkodó kór gyanánt az emésztő szervek hurutos bántalmi szerepeltek, valamint csekélyebb számban a légzőszervek megbetegedései, előidézte a változó időjárás által. Itt-ott szörványosan mutatkozott még hasi tifusz, tüdőlob, kanyaró, váltóláz, vörheny (T.-Szarvodon) és difteritisz 2 esetben Egerhegyen, általában azonban a betegségek jellegükre és lefolyásukra enyhék s kedvezők valának. A vármegye sz.-somlyai kórházban gyógykezeltetett 12 beteg, kibocsáttatott 3, bent maradt 9. Zilah város magán-kórházban ápolatott 21, kibocsáttatott 9, bent maradt 12. Kiadatott a vármegye területén 113 látlelet, ezek közt 19 súlyosabb testi sérülésekről. Törvényszéki boncolat 1, orvosrendőri 4, hullaszemle pedig 6 esetben volt. Julius folyamán a vármegyében 7 vízbefúási eset volt, a melyek közül egy Márkaszekén sándékosan történt. A himlőoltás júliusban az egész vármegye területén befejezést nyert. Bejelentette végül főorvos, hogy a szokásos orvosrendőri intézkedések az elmúlt hónapban is kellőleg foganatosítottak, a beérkezett jelentések szerint azonban a községek belterületeinek tisztántartása iránt az illetékes hatóságok nem járnak el elegendő szigorral. Csaknem minden községben az utca-árkok a sok esőzés miatt vízzel telvék, s miután az árkok piszkosak és a leveztésről gondoskodva nincsen, a meleg időjárás melléte pocsolják mind meg annyi fészkeivé válnának a járványos betegségek. (Ajánljuk a t. főszolgabíró urak figyelmébe a főorvosi jelentésben említett állapotokat. Szerk.)

Sántha Dezső közigazgatási bizottsági tagnak, a tasnádi járás területén levő községi közlekedési utakon szükséges műtárgyak elkészítése és kijavítása s általában a közlekedés biztosítása tárgyában beadott intézkedések elrendelése végett az alispánnak kiadatott.

Némely nagyobbára magánosokat érdeklő adó- és közmunka ügyek elintézése után az ülés d. e. 12 órakor véget ért.

(„Szilágy.”)

Válasz Brán Emilnek.

(Folyt és vége.)

A magyarság, mint keletről érkező nép, új hazájában oly viszonyokat talált, melyeket volgaménti és délmagyarországi hazájában nem ismert. Nyelve itt gyarapodott új viszonyok, új fogalmak neveivel. Több százra megy a magyar nyelvnek honfoglaláskori kölcsönszava, s ezek mind szlávok. Ilyenek közt több olyan is van, mely régi magyar szavakat szorít ki a forgalomból. Mint pl. szomszéd, család, udvar, akol, pitvar, katlan, cseléd, robot, barát, vajda, király, nádor, megye, garád, ugar, asztag, járom, patkó, bodnár, kulcsár, mészáros, takács, abroncs, pecsét, daróc, kovász, ebéd, vacsora, szerda, csütörtök, péntek, szombat stb.

Ha a magyarság szlávokon kívül más népekkel is jött volna érintkezésbe,

azok nyelvéből is vesz vala kölcsönszavakat. Ilyeneket azonban e korból nem ismerünk. Ez Hunfalvy Pál érve. Es Hunfalvynak ezen egyetlen érve, melyet az oláh Kontinuitás ellen felhoz, a legkézzelfoghatóbban igazolja a magyar föld szláv ethnografiai színezetét.

A magyarságot a kereszténységre olasz papok térítették, s ezzel Magyarországot európai állammá alakult. Bár a magyar kereszténység azonban olasz eredetű, terminológiája a magyarban mégis szláv, mint pl. kereszt, keresztény, szent, oltár, bálvány, karácsony, pap, barát, apáca, püspök, alamizna, pogány, pokol stb. jelelül annak, hogy a magyarságba beleolvadt földnép mindenféle szláv volt, mely az ország minden táján belevitte a magyar nyelvbe kereszténységének emlékeit.

A XII. században a szász telepítvényesek jöttek Erdélybe, s annak legszebb részein foglaltak helyet. Mutatja e körülmény, hogy mily gyér lakossága volt ekkor Erdélynek. De a szászok főhelyei is: Szeben, Brassó, Beszterce, mind szláv eredetű helynevek. Világos tehát, hogy a szászok is csak szláv lakosságot találtak Erdélyben.

Hát az oláhság mikor kezdett Erdély felé vándorolni.

Amit III. Béla király névtelen jegyzője a honfoglaláskori oláhságról ír, nem nagyon fontos. De annyi bizonyos, hogy a ruménekről, nem mint római maradékokról ír. Anonymus tudósításából az lesz világossá, hogy az oláh név az ő korában nyer bizonyos históriai jelentőséget. Magyarországon is ismeretes lett, s Erdélynek a balkáni hegyvidékek lakosaihoz hasonló nomád pásztor népeit nevezték így.

Lehetséges, hogy a ruménség, mint oláhság már első királyaink idejében szlavingözni kezdett Erdély felé, sőt meglehet az is, hogy már a vezérek korában rumén nyelvű oláhság élt együtt szláv pásztornépekkel, amit bizonyítani ugyan nem lehet, de ha lehetne is, ezen kérdés meritumára nézve mit sem határozna.

Annai bizonyos, hogy a ruménség beköltözött balkáni pásztornép, melynek zöme Erdélyt mint Magyarország kiegészítő részét találta, állami szervezettel, intézményekkel, magyar, székely, szász lakossággal.

A ruménség nyelve beszámol ezzel is, ugy t. i. hogy Erdélyt a maga nyelvén meg sem tudta nevezni, hanem Ardálnak hívta, ami nem más, mint a magyar Erdély = Erdőelő = Transilvania oláhos formája. Beszámol egyebekkel is. Azzal, t. i. hogy nem a magyar nyelv vett a ruménből műveltségi szavakat, de a rumén vett a magyarból. Pl. Hotar = határ, oras = város, mester = mester, vamä = vám, sir = sor, rend = rend, velcag = váltság, nam = nem, faj; birä = bíró, pecet = pecsét, gazdä = gazda, fägädän = fogadó, gend = gond, biculesk = megbecsülni stb.

Bármikor érkeztek azonban az első oláh rajjok Erdélybe, okvetetlen először 1210—30 évek közt említettnek oláh és borotnik (brodlik) neveket alatt Decanski István szerb király bullájában. Az is bizonyos, hogy délfelől vettek irányt.

Magyarország ekkor az Oltig ért, tehát a mai kisoláhország egy részét képezte „Szöréni bántság” név alatt.

Ritka lakosság, vagy épen pusztá, lakatlan vidékek voltak ezek Erdély jó népével együtt. Mint ilyen földekkel bőkezűleg bántak el a királyok. II. Endre 1211-ben a német lovagrendnek adományozta a Bárcaságot, mely lakatlan volt — deserta et inhabitata. — 1222-ben megújította a király az adományt s a borotnik kig Hermann von Salza rend nagymesternek adományozta a nevezett földet.

1224-ben az Andreanum megengedi a szászoknak, hogy a blak és biszeni erdőket közösen használják oláhok-és besenyőkkel.

Egy 1247-iki oklevélben ismét előtűnik a szörénységi oláhok kenézeikkel, kik bíráik, hegygazdái, vezetői voltak. A király a jeruzsálemi lovagrend nagymesterének, Remboldnak adományozta az egész Szörénységet az Olt folyóig, kivéven Linior kenézatusát, melyet az oláhoknak hagy meg. Ugyanannak adományozta az Olton tuli részeket is a tulajdonképeni Cumániát, kivéven Szeneszlauz oláh kenézatusát.

Mint hegyi nép, az oláhság vándorlásaiban a hegyek irányát követte. Erdélybe vándorlása is a hegyek ágazatai szerint történt, az Orsova és Viddin közti Dunarészen, a vaskapun tul, hol a Kárpátok s szerbhegységek elsimulnak, s lakás, a pásztorokodásra alkalmas vidékek kezdődnek, hol a Duna könnyen átléphető.

Ott, hol ezer év előtt Traján császár hidat veretett, s a szikloldalba vágatta a híres Via Traianát: ott lépték át a Dunát a Balkán oláhjai, brodlikjai, teheneikkel, üszökökkel, juhaikkal, sertéseikkel hozva

magukkal Byzanc vallását, babonáit, s a felkavart viszonyok sok nyomorúságát.

A hegyeken szaporodva, kis falvak alakultak az erdők alján, fatemplomokban byzanci festésű Mária és szentképeket tartottak, rác és bolgár pópák cyrilletűs szláv liturgiát olvastak hiveiknek, akik nemzetségre nézve: rumének, cincárok, bolgárok, albánok voltak. Vegyes népelem, melyet a szükség, a véletlen s a közös életmód összeegyeleltet.

Mint említém, az Erdélyben elhelyezkedett magyarság szláv telepeket talált annak minden részében. Azok egyrésze elmagyarosodott s helyneveik magyar közsénevek maradtak továbbra is.

Ámden újabb szláv betelepülés megint felfrissítette a régi szláv elemet. Mikor Gyulafehérvár I. László idejében megalakult, ott még mindig szlávok voltak, kik az új püspökségi székhelyét Belgrádnak nevezték. No ha itt rumén nyelvű földnép lakik, Gyulafehérvárát bizonyára Cetate-alba-nak nevezték volna.

Az oláhságban nem nemzetiséget, hanem nomád-típusú lakosságot, pásztorokat láttak.

Korvin Mátyás okleveleiben vannak olyan hivatkozások, melyek a délszláv eredet mellett szólnak, „a regibus v. ro Bulgariae atavis nostris“ . . . írja Mátyás, s rokonait is megnevezi. Ezen oklevélből kitűnik, hogy a Hunyadiak ősei a Balkán felől bevándorló néptörödékek vajdái voltak s délszláv és albán fejedelmi családokkal voltak rokonságban. Egyik rokonának nevezi Mátyás Ivanovits Györgyöt, Thessalia hercegét, Albánia, Dibra, Zadrina, Croja, Ochrida, Castoria, Discea urát, aztán Nisi Marnovits Thomkát, Zvonnik vára urát és Rácország starostját, Branicevo stb. birtokosát.

Körülbelül a XV. század vége volt az idő, mikor Bonfinus azon téves véleményre jutott, hogy az oláhság Erdélyben keletkezett, nyelve ősrégi római nyelv, egyezőval, hogy a ruménség Traján kora óta szakadatlan lakja Dáciát.

Ennek folyamánya, hogy Romániában a népiszólaktól kezdve az universitási tanítják és magyarázzák ezt a történetet „istoria critica“ alakjában, hogy a geografiát is olyan térképről tanítják, melynek részei: Havaselve, Moldva, Bessarabia, Bukovina, Erdély, Hermatia, Timisana, Crisaiann — tehát a magyar állam más ellen való törekvéseket árulnak el.

Bonfin után indult Sinkay és Major. Ezeket követték az oláh költők írók és történészek, kiket ön Brán Emil ur lát-szólag védelmébe akar venni.

Van önnek t. url egy eredeti gondolata is. Ez az, hogy én Réthy művét is olvastam. Ez még nem annyi érdem, mint mikor Kolombus Amerikát fölfedezte. Igen, de Réthy: „Untersuchungen über die Geschichte der östlichen europäischen völker“ című könyve, Kopitor, Roesler, Miklosich, Tomascheken, Hunfalvy művei után indult. Ezenfölül Réthy tudományos célból beutazta a Balkán félszigetet, s roppant ethnografiai ismeretekkel bír.

Ne azt kérdezze tehát: quis? hanem: quid?

A tejet édes anyánk emlőiből szívjuk, a tudománytál és vívmányaival könyvek után ismerkedünk meg.

Ne tudom milyen fogalma van önnek a plagiumról. Ha olyan, hogy az egyszerű olvasott dolgokat további használat és bővebb megvitatás, sőt gyakorlati alkalmazás tárgyává nem tehetjük; nagy tévedésben van.

En ezzel a nyulat akartam a bokorból kiugratni. Sikerült. Fölvette a keztyűt.

Nem elégszem meg hát azon egyszerű kijelentésével, hogy: én is olvastam sőt felhasználtam Réthy művét, hanem, hogy megmutassa, hogy: az irány az ember; bizonyítsa be az ellenkezőt.

Bizonyítsa be, hogy Bonfin, Sinkay Major, költők és történítészeik nem jártak tévuton;

hogy Dáko-Románia nem geografiai képtelenség;

hogy az oláhok a rómaiak utódai, és az ő nyelvökből fejlődött a latin nyelv;

hogy eleik nem a Balkán félszigetről költöztek ide;

mert én, akár tud a fölvetett kérdésekre érdemlegesen felelni akár nem, közelebbről bebizonyítandom: hogy a Dáko-románia utopiája után kapkodó oláhok rosz hazafiak.

Ardeleanu.

Városi közgyűlés.

Sz.-Somlyó város képviselőének e hó 12-én d. e. 10 órakor, Gencsy Sándor polgármester elnöksége alatt tartott rendes közgyűlésén következő határozatok hoztak:

Vallás és közoktatásügyi nagyméltóságú minster urnak a szilágy-somlyói rk. gymnasium segélyalap 1884—1890. évi számadásaira vonatkozó rendelete tuda-

másul vétetett s a segélyalap részére viszsza fizetni megrendelt 1696 frt, 55 kr összegre nézve felvilágosító jelentés tétele határozatott el.

A városi tanács által előterjesztett 1892. évi költségelirányzat 25717 frt 33 kr bevétellel 25490 frt 86 kr kiadással 226 frt 47 kr maradvánnyal megállapított s ezen költségelirányzat megerősítés végett a vármegye törvényhatósági bizottságához beterjesztetni határozatott.

A városi összes pénztáraknak mult hó 22-én eszközölt megvizsgálásáról szóló polgármesteri jelentés, miután a pénztárak rendben találtak, — tudomásul vétetett.

Polgármesternek azon jelentése, hogy a korcsmailag kimért szeszes italok után fogyasztási illeték szedhetésére adott engedély tárgyában a regálé bérlőkkel a tárgyalást megtartotta, de az eredményre nem vezetett, — tudomásul vétetett s megbízott polgármester, hogy nevezett bérlőkkel ez ügyben tartson újabb tárgyalást, velők egyezkedjék s ennek eredményét, esetleg ezen jognak miként kezelése és hasznosítása iránti javaslatait, hogy a díjak szedése a jövő év elejével életbe léptethető legyen, ideje korán terjessze be.

Szabó Ferenc és érdektársai sz.-somlyói lakosok által a város felső végén, a Kraszna folyón lévő vízi malom átalakítása tárgyában beadott kérelem, a vizsgálat megjeitése végett a vármegye törvényhatóságához beterjesztetett.

Dr. Zsigmondy Ernő sz.-somlyói lakos által a kisdedovoda szőlőjének megvásárlása iránt beadott kérelem — miután a vételárra nézve határozott ígéretet nem tett, — figyelembe vehetőnek nem találtatott.

Kőrösy Kálmán sz.-somlyói lakosnak sebész oklevele kihirdetett.

Őszi József deési lakos azon kérelme, hogy Szilágy-Somlyó városi illetősége továbbra is fönntartassék, csak azon esetre mondatott ki teljesíthetőnek, ha kérelmező a szilágy-somlyói városi közterhek viseléséhez bizonyos összeggel hozzá járul.

A krasznamegyei takarékpénztár igazgatóságának azon bejelentése, hogy az új képviselői névsor egybeállításág az intézetet, mint legtöbb adót fizetőt a városi képviselőben Nagy László fogja képviselni, — tudomásul vétetett.

Kimondta a közigyűlés, hogy néh. báró Kemény Albert által a kisdedovoda részére alapítványul aláírt 1000 frt összeg utáni kamat-hátralékot azon esetre, ha illető alapító örökösei az alapítványtőke összegét a f. év végéig hiánytalanul befizetik, nem követeli.

Bund Vilmos városi mérnöknek fizetési előleg iránti kérelme további intézkedés végett polgármesternek adatott ki.

—y.

Ingtatlan birtok változások.

A sz.-somlyói kir. járásbíróság területén. Blága Juon megvette Kriszte Vonné és Mária nevű szántóját 116 frtért; — Boncidi Ferenc és neje Ballai lakosok Mártonffy Kajetánné o. baksai ház és kertjét 500 frtért; — Bányai Mihály ifj. Varga Lajosné bürgendi szántóját 12 frtért; — Bányai Mihály Bernát József bürgendi szántóját 10 frtért; — ifj. Boné Márton Mátis Sára ballai szántóját 27 frtért; — Balla Dániel és neje Balla (István) Péter kémeri házhelyét 40 frtért; — Herman Majer a kéméri ev. ref. egyház kémeri ház és kertjét 500 frtért; — Milás Juonné Beleó György o. keceli 1 drb. szántó és 1 drb. szőlőt 60 frtért; — Plonta Gratian Moga Péter o. keceli szántóját 70 frtért; — Szilágyi Illés és neje Tegzes Nueu és Fányi porci közös erdőbeli illetőségét 5 frtért; — Szigyártó Sámuel Szigyártó Flóra krasznai összes illetőségét 45 frtért.

A zilahi kir. járásbíróság területén. Kiss Anna és férje megvette Magyarai György és Kiss Ferenc sz. paniti szántóföldjét 26 frtért; — Keresztes M. Ferenc és neje Kovács Erzsébet sarmasági ingatlant 10 frtért; — Fogarasi Lajos Hank Zsuzsa nagy-enyedi szőlőjét 260 frtért; — Marosán Onuc Cele Vaszalika és Mariska ezécsi ingatlanait 19 frtért; — Vince Károly és neje Ujvárosi Borbála és társai zilahi ingatlanait 300 frtért; — Vince Károly és neje Szappanos István és neje zilahi ingatlanait 280 frtért; — Duma Iléana Stefan Vanyica m.-sz.-györgyi ingatlanait 85 frtért; — Mariskás Juon és neje Mariskás Mária kása-pataki ingatlanát 100 frtért; — Tamkó Mózes Tamkó András sz.-sz.-királyi ingatlanát 4 frtért.

A tásnádi kir. járásbíróság területén. Kaposi József s neje megvette özv. Kovács Józsefné tásnádi házabírságát 95 frtért; — Váradai János és neje Zaha Tótyer a Liki nagy-derzsídi egy szántóját 50 frtért; — ugyanazok Jankó Péter és neje nagy-derzsídi egy szántóját 50 frtért; — Szakasszi Anna s társai Marosán György s társai a szopori egy házas bírság és egy szőlőt 45 frtért; — ifj. Bendel György s társai Merk Sámuel s neje tásnádi egy újtelek és 7 drb. szántóját 430 frtért; — Tatár Gábor Bencé Mihály felső-szopori összes birtokát 145 frt 33 krért; — Tereán László özv. Varga Nueu s társai újneműti 3 fordulóbeli szántóját 360 frtért; — Oláh Miklós és neje Saigi Károly t.-szarvadi 3 fordulóbeli szántóját 210 frtért; — Barta Zsigmond és neje Varga Miklós és neje pelei két drb. bírságát 200 frtért.

A sz.-esehi kir. járásbíróság területén. Pap György megvette Pap Vaszalika a Nuculaj mosóbányai 2 drb. szántóját 49 frtért; — Pap Mária Pap Doka szélszegei 1 drb. szótját 20 frtért; — Fischer György Peinbold Mária hadadi 1 drb. szántóját 50 frtért; — Marosán János ifj. Patalis István nyirmonai 1 drb. szántóját 8 frtért; — Dull Sofia Dull Szimjon szélszegei 1 drb. szántóját 200 frtért; — Gurzó Juon és György Báncs Mária o. nádasi 1 drb. szántóját 14 frtért; — Drule Nyi-

kulaj Jakab Lajos o.-nádasi 1 drb. szántóját 15 frtért; — Drula Nyikula János Mária o.-nádasi 1 bírságát 50 frtért; — Dregán Péter Báncs Mária o.-nádasi 1 szántóját 45 frtért; — Cop Annie Báncs Mária o.-nádasi 1 bírságát 1 szántóját 50 frtért; — Jakab Lajos és neje Gurzó György és Juon o.-nádasi 1 szántóját 14 frtért; — Vasvári László Nagy Ferenc lelei 1 szántóját 20 frtért; — hadadi ág. ev. egyház Kulcsin Pál György hadi bírságát 335 frtért; — Agó István Gül Mihály sz.-ardói 1 szántóját 30 frtért; — Máté Simon Osan Gligor o.-horvati bírságát 5 frtért; — Máté Simon Osan Irinka o.-horvati bírságát 5 frtért; — Onács János Marosán Juon sz.-szegi összes birtokát 38 frtért; — Pap László a mitrulaj Páp Anna és Dotye mosóbányai összes i letőségét 20 frtért; — Szabó Gligor Draca Mária mutosi 2 drb. szántóját 24 frtért; — Szabó Mihály és Péter Marián Péter mutosi bírságát 40 frtért; — Huc Nuc és neje Szabó Lük eger-hegyi bírságát 40 frtért; — ifj. Molnár Miklós és neje Molnár Miklós deesházi összes illetményét 70 frtért.

A zsi-bói kir. járásbíróság területén. Kormos Villa örökölte Kormos Doka széplaki 1 ház és 22 drb. szántóját; — báró Wesselényi Béla megvette Pap Irine római 18 drb. szántóját 60 frtért; — Kriztorán Juon Opris Mina római 2 drb. szántóját 10 frtért; — ugyanaz Girbóan Nyikula római 1 drb. szántóját 26 frtért; — Mózes Ferenc Náp-rágyán Vaszalika Széplaki 2 drb. szántóját 60 frtért; — Farkas Juon ugyanannak széplaki 1 drb. szántóját 40 frtért; — Marosán Kosztán és neje eszeré kaptá Darabon Tódr kis-goroszói 1 ház és külsőség felét; — Krec Gábor megvette Darabon Tódr kis-goroszói 1 drb. szántóját 40 frtért; — zsi-bói tak. pénztár Fekete Ferenc és neje zsi-bói 1 házát 7029 frtért.

Különfélék.

— Mai számunk rendes szépirodalmi mellékletének tartalma: „Revicky Gyula“ (képpel), — „A főváros bolondjai“, — a régi és az új fővárosból, — írta Márkus Miksa, — „Az én tragédiám“, (egy nevelő életéből), írta Kemény Gyula, — „A díj“, (költemény), — „Deák Ferenc szobra“ (képpel), — Költemények Róna Béla, Vojtkó Pál, Léway Mihály és Hódási T. Károlytól, — „Lena“ regény, (folytatás), — Képtalány és számréjtvény.

— Ő Felsőge születésnapján városunkban a gr. cath. templomban d. e. 8 órakor, a róm. cath. plébánia templomában pedig d. e. 9 órakor ünnepélyes istentisztelet tartatott. Mindkét templomban megjelentek a városi hivatalok, kir. járásbíróság, m. kir. adóhivatal tisztviselői testületileg. — A gr. cath. templomban Barbolovics Alimp püspöki helynök mondott misét, a róm. cath. templomban pedig, — hol városunk egyéb előkelőségei közül is néhányan megjelentek — kellő asszisztenciával Trusza Lajos esperes végezte az istentiszteletet.

— Esküvő. Hulimka Sándor városunk derék rendőrkapitánya — lapunk kitűnő munkatársa — e hó 18-án esküdött örök hűséget Szaplouca Boriska kisasszonynak, Szaplouca Sándor helybeli gyógyszerész testvérének. Az esketési szertartást ft. Trusza Lajos esperes-plébános végezte, eszmegazdag beszédet intézvén az ifjú párhoz. — Részünkről tartós boldogságot kívánunk a tiszta szerelemből kötött frigyhez!

— Megszűnt helyi lap. A Szilágy-Somlyón Morvai János kiadásában megjelent „Szilágy-Somlyó és Vidéke“ társadalmi és szépirodalmi heti lap megszűnt. Maga a nyomda is befejezte városunkban működését. Őszintén sajnáljuk ez íggyekő és szakképzett ifjút, hogy ha már engedve légvárakat építő tanácsadóinak, városunkba jött, nem tudott megküzdenni az élet terheivel. A csinosan fölszerelt nyomdának legkiválóbb betűkészletét lapunk kiadója és szerkesztője vette át. Megmutatta a következők, hogy kis városunkban két könyvnyomda és két lap nem állhat fenn. Az előfizetők a „Szilágy-Somlyó“-t fogják a megszűnt lap helyett kapni.

— A krasznamegyei takarékpénztár a vele üzleti összeköttetésben álló összes bankokat és nagyobb pénzintézeteket — az összes igazgatósági tagok aláírásával — értesítette, hogy a Halmágyi Miklós intézeti titkár öngyilkosságával az intézet pénzügyi tekintetben zavarba nem lett, mert az öngyilkos titkár intézeti pénzt nem kezel.

— Ertesítés és felhívás. A szilágy-somlyói községi iskolában az 1891-92-ik tanév folyó évi szeptember hó 3-án d. e. 9 órakor kezdő kezletét; a fölvételek és beírások a megnyitást közvetlen megelőző három nap lefolyása alatt fognak eszközöltetni a szokott helyen. Fizetendő díjak: beírás címen 25 krajcár, mely összeg minden tanuló által fizetendő a beírás alkalmával; évi tandíj három forint, melynek fele a beírásakor, másik fele pedig az 1892-ik év február hó első felében fizetendő, mindanyiszor az igazgató-tanító nyugtájára. Szegény tanulók az évi tandíj elengedése végett előjegyezhetik magokat a polgármesteri hivatalban. A kezdő tanulók életkorukat igazoló bizonyítványuk, — a már iskolába jártak pedig iskolai értesítőjük alapján vétetnek fel az iskolába. Ezeknek előre becsátása után fölhívatnak a szülők és gyámok, miszerint úgy, a saját jól felfogott érdekekből, mint növen-

dékeik előhaladása érdekében iparkodjanak az erre kitűzött idő lefolyása alatt tanköteles növendékeiket beírtni! Szilágy-Somlyón, 1891. augusztus hó 18-án. Az igazgatóság.

— A helybeli ifjuság nyári táncvigalma folyó hó 15-én a városi színházban lett megtartva. — A délutáni eső a „Várkertben“ nagy gonddal előkészített tánckörönd talaját feláztatta, és midőn az estveli órákban az eső el is állott, annyira hűvös lett a levegő, hogy a rendezőség célszerűen lemondott ama kedvenc tervéről, miszerint a táncvigalmat a szabadban tartsa meg, bárha a „Várkertben“ egy egész héten át folytak a munkálatok és díszítések. — Mindenesetre nagyon sokakat visszatartott a megjelenéstől az, hogy a vigalom zárt teremben tartott meg, ennek dacára derék ifjuságunk nagyon meg lehet elégedve a sikerrel. — Annyi sok szép leányt és csinos menyecskét ritkán láttunk együtt, nem is csoda aztán, ha reggeli 4 óráig kitartó tüzzel folyt a tánc. — A négyeseket 32 pár táncolta. — A kik jelen voltak, mindannyian egy nagyon kellemesen eltöltött estély kedves emlékeit vitték magukkal, és ez az ifjuság fáradozásainak legedesebb jutalma lehet. — A jöked7 általános volt, és a mi nálunk ritkaság, táncosokban sem volt hiány. — Az erkölcsi fényes siker mellett azonban anyagi sikert sajnos, nem constatálhatunk, mert — mint említettük — a „Várkertben“ folytatott munkálatok, a megrendelt — bárha használatba nem vett — lumpionok sok pénzt nyeltek el, és így csak arra lehet reményünk, hogy Várkertünk, a közönség ama kedvenc sétahelye csak a jövő esztendőre lesz lámpákkal felszerelve, ha csak magisztratusunk addig is nem gondoskodik ez egyetlen sötány megvilágosításáról. — Annak azonban örvendünk, hogy az ifjuság ez év folyamán már második ízben rendezett ily kedélyes táncmulatságot akkor, midőn egyleteink, melyek ezelőtt a társadalmi élet élénkítésére derekasan közreműködtek — talán a nyomott közhangulat bilincsei által lenyűgözve — néhány hónap óta stagnálni látszanak.

— A nagy-létai jegyzőválasztás f. hó 11-én történt meg. Kovácsnai Ákos gyümölcsénesi jegyző — Biharm. főszolgabíró testvéröccsö — lett megválasztva, Kovács András bályoki jegyzővel szemben. A kisebbségben maradt Kovács András pártiak a választás megsemmisítéséért folyamodtak.

— Nagy tűz volt f. hó 15-én Széplakon (Biharmegye). A községi délkeleti részén hordták össze a kisebb gazdák, egymáshoz közel eső szérükre, összes idei gabona termőüket. Az asztagoknak nagy része, még mintegy 1500 kereszt buza várt eséplésre. Szombat déli 11 óra körül egyik asztag az ott működő gőzcséplőgép kéményéből kirepült szikrától tüzet fogott s egy pillanat alatt az egész telep lángtengerben állott. Minden gabona és összes szalmaközet a lángok martaléka lett. A szomszédos Bályok közséből elősiető rendezett tűzoltó csapat megfeszített fáradságának és ügyességének köszönhető, hogy a tűzvész tovább terjedése az iszonyu erővel dühöngő szélvész közepette meg lett gátolva. Már-már azon a ponton állottak, hogy maga a község is lángba borul. Az elégett termények és lovas cséplőgépek nem voltak biztosítva, maga a gőzcséplő készlet biztosítva volt. Valóban hihetetlen könnyelműség kellett ahhoz, úgy a vizsgáló hatósági szakközlegek, mint a géptulajdonos Miron testvérek, de maguk a gazdák részéről is, hogy mai napság már kettős biztonsági szikrafogó nélkül engedjék a gépet dolgozni.

— Végfárgyalás. Roth Adolf Károly alsó-báni volt segédjegyző okmányhamisítási bűnügyében f. hó 11-én tartatott meg a zilahi kir. törvényszék előtt a végfárgyalás. Vádott beismerte, hogy egy iskolai bizonyítványt és egy keresztlevelet ugyanegy időben, egy cédra, a községi jegyzői szigorlat letehetése céljára készített s miután e célját a temesvármegyei községi jegyzői szigorló bizottság előtt elérte, a mennyiben a képesítést megnyerte, ezen hamis okmányokat megsemmisítette. — Alsó-báni segédjegyzővé választásakor a járási főszolgabíró keresztlevelét is követelvén, a még mindig nála levő pecsétnyomó használatára mellett újabban is keresztlevelet állított ki, s azt a járási főszolgabíróhoz beadta, — ott azonban föltűnőn az okmányon levő kéziratnak a vádott kéziratához való nagy hasonlósága, a hamisításon rajta vesztett. Hatodik osztályról szóló bizonylatot azért kellett hamisítani, mert csak két osztályt végzett, keresztlevelét pedig azért hamisította, mert Romániában Brailában az izraelita hitben születvén, megfelelő születési bizonylatához másként nem juthatott. A törvényszék vádoltat két rendbeli közokirat hamisítás bűntettéért három évi fegyházra ítélte. Vádott az ítéletet megfelelőbbet, közvádoló elfogadta.

— Gabonakiviteli tilalom Oroszországban. Egy legközelebb közzétett cári ukáz eltiltja a rozsok, rozsiszínnek s mindennemű korpának a külföldre való kivitelét.

— A szabadságharc emlékei. Az 1848/49. szabadságharc emlékeinek kiállítását, melyet lapunk közelebbi számában már ismertettünk, szombaton nyitották meg Budapesten a vigadóban magyszámú közönség jelenlétében. Ünnepe ebből az alkalomból nem volt. A kiállítást mind a két ünnepnapon át igen sokan látogatták.

— Ki éljen?! Albrecht főherceg 1850-ben magyarországi helytartónak lön kinevezve. Hogy mint ilyen a nép kegyelt és szeretetét megnyerje, az ország különböző vidékein körutat tett és magát élő nagyságában bemutatta.

A hivatalos tisztelgések mindenütt a legfényesebbek, a nép örömnnyilvánításai azonban némák valának.

A Tisza mentének egyik helységében ő fenségét a katonaság, papság és hivatalnokokon kívül tizenkét 4—5 éves fehérbe öltöztetett lányka fogadta. Ezek között volt különösen egy igen szép ártatlan teremtes is, a ki az éljent oly zártan, esengő hangon s oly meghatólag tudta kiálltani, hogy a főherceg, a veséig meghatva, felemeli a picit jószágát és teljes jó indulattal kérdi:

— Hát, édes leányom, ki éljent?
— Éljen Kossuth Lajos! választott a lányka hirtelen.

Képzeltető az elképpedés. Hogy a kis leány mint került vissza az anyaföldre, azt csak ő tudná megmondani, de az, hogy a megyefőnök sem kapott vaskoronarendet, több mint valószínű.

Szerkesztői üzenetek.

Ardeleanunak A pótlék — nem tartozik a dolog érdemére és mert a válasz amugy is hosszas, — nem közöltetik.

Egy előfizetőnek. Eljegyzési, vagy esküvői ünnepélyekre vonatkozó közleményeket csak ismert s megbízható tudósítóktól fogadhatunk el és közölhetünk. Névtelenül beküldött leveleket pedig figyelembe semmi esetben nem veszünk.

Szabottárak!

FÁBRY JÓZSEF

divatáru háza kispiactér, saját ház.

Legnagyobb választékban most érkezett férfi és gyermek kész öltönyök, kalapok, lábbelik, öltönyökre való gyapju szövetek, paplanok, madráczok, férfi és női divat és pipere áruk; Férfi, női és gyermek lábbelik 2000 pár raktáron, gyári árak mellett.

Továbbá kész ingek, gallérok, nyakkendők, zsebkendők, keztyűk, mindenféle vászonneműek és chiffonok eredeti árak mellett, — öltönyöket saját üzleti szabóm által részletfizetés mellett is, legdivatosabban készítettetek.

Külön gyári raktár Szilágy megyére fa- és vasbutorok, butor behúzó szövetek, varró gépek, vaspénztárak, zongorák, kerti és nyaraló berendezések, cimbalmok és tükrök eredeti gyári árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek, meg nem felelő áruk kicseréltetnek.

Tisztelettel kérem új divatáru házam és butor raktáram megtekintését, és becses pártfogását.

1—6

Tisztelettel:

FÁBRY JÓZSEF.

Szabottárak!

Hirnevesszobapadlófénymázgyáriraktára.

Brünni, brassói gyapjuszövetekgyáriraktára.

— Tíz év. A nagyváradi iparos-ifjak önképző és betegsegélyező-egylete f. hó 15—17. tartja fennállásának tíz éves fordulóját, mely vándorgyűléssel, kiállítással és zászlószelvényekkel lesz egybekötve. Ez alkalomból Adorján Ármán, nagyváradi fiatal író, az egylet megbízásából megírta annak tíz éves történetét, melyet a rendezőség csinos füzetben adott ki. A 64 oldalra terjedő mű lendületes bevezetése az iparos-ifjúsággal, önképzéssel és betegsegélyezéssel foglalkozik; aztán pedig évről évre felsorolja a gróf Zichy Jenő díszelnöksége alatt álló egylet életének érdekesebb mozzanatait, melyek az egylet díszes működését és tevékenységét tüntetik fel. Végül érdekes statisztikát közöl az egylet tagjainak foglalkozásáról. Az ügyesen szerkesztett füzet, melyet a hazai társaságoknak is megküldenek szép emléke lesz az ünnepélyeknek és Laszky Ármán nyomdájából került ki.

— Köszönet. Mindazoknak, kik felejtetlen férjem elvesztése feletti bánatomban meleg részvétüknek kifejezést adtak, — kedves férjem ravatalára koszorúkat helyeztek el s kik végtisztesség tételén megjelentek, fogadják megtört szívemből eredő hálás köszönetemet. Sz. Somlyó, 1891. aug. hó 18. Özv. Halmágyi Miklósné szül. Szathmáry Terka.

— Joggyakorlat, esetleg irnok keresetik a képesítésnek megfelelő fizetés mellett, egy szilágy-somlyói ügyvédi irodába. Bővebb felvilágosítást nyerhetni a „Szilágy-Somlyó“ szerkesztőségében.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÖLÖNI SÁNDOR.

Nyilttér.*)

Anyagi körülményeim e kedves városból eltávozására és itt folytatott könyvnyomda- és könyvkötészeti üzletemnek s a kiadásomban megjelent „Szilágy-Somlyó és Vidéke“ című heti lapomnak beszüntetésére kényszerítenek.

*) Ezen rovat alatt közöltékért a felelősség a beküldőt illeti Szerk.

Midőn mindazoknak, kik egy évi itt létem alatt tüzetkörömbé tartozó megrendeléseikkel szerencsétlenné s azoknak, kik lapomat anyagi támogatásban részesítették, hálás köszönetemet nyilvánítom, s kijelentem, hogy a „Szilágy-Somlyó és Vidéke“ azon tisztelt előfizetői, kiknek előfizetésük még le nem járt, a még hátralevő időre Bölöni Sándor ur által, kinek a „Szilágy-Somlyó és Vidéke“ kiadói jogát átadtam, a „Szilágy-Somlyó“ helyi lappal fognak kárpótoltatni: — minden ismerőseimnek és jó barátainak e helyen mondok istenhöz-zádot.

Sz. Somlyón, 1891. aug. 18.

Morvai János.

Közzgazdaság.

1891 aug. hó 14-én tartott heti vásár forgalmi kimutatása.

Hektoliter		Közép ár oszt. ért. frt kr.	
Tiszta buza	—	6	90
Kétszeres	—	5	70
Rozs	—	5	30
Kukorica	—	5	70
Zab	—	2	80
Burgonya	—	3	—
Száz kilogramm szalonna	56	—	—
Egy „	—	60	—
Egy „ marhabús	—	40	—
Egy „ disznóhús	—	44	—
Egy „ juhús	—	28	—
Száz „ só	—	8	24
Egy „ só	—	9 1/2	—
Száz „ széna	4	—	—
„ „ szalma	1	80	—
Négy köbm. tűzifa kemény	5	—	—
„ „ „ puha	4	—	—
Egy liter szesz 36 fokú	—	36	—
„ „ borsó	—	22	—
„ „ lencse	—	24	—
„ „ paszuly	—	09	—
„ „ kása	—	18	—

Hirdetéseik.

4819—891. polg. szám.

Hirdetmény.

Gróf Károlyi Tiborné és társainak a somályi közbirtokosság összesége ellen a Somály község határán levő és közbirtokossági tulajdont képező erdő és legelő helyek arányos felosztása elrendelése és járulékaik iránt ezen szám alatt beadott rendes keresete tárgyalására az 1880. évi 45. törv.

cikk. 3-ik §-hoz és az 1880. évi 2364 számú igazságügyminiszteri utasítás 12 §-hoz képest határidőül 1891. évi szeptember hó 19-ik napjának d. e. 9 órája Somály községébe az eljárással ezennel megbízott Hiry Ferenc királyi törvényszéki bíró elébe kitűztetvén, ezen kitűzött tárgyalásra a Somály községi földesuri birtokosi összes jogutódok, mint érdekeltek azon értesítéssel idéztetnek meg, hogy a keresetet a hivatalos órák alatt ezen királyi törvényszéknél és Somály község előjáróságánál betekinteni jogaikban áll.

A zilahi kir. törvényszék, mint urbéri bíróságnak 1891. augusztus 1-én tartott polgári tanácsüléséből.

Szeőke Bálint,
elnök.

Presia,
jegyző.

Melyik lapra fizessünk elő?

Gazdag tartalmánál, nagy terjedelménél fogva a legolcsóbb magyar lap az

„EGYETÉRTÉS“

a mely az új évvel immár 25-ik évfolyamába lépett. Ez a magyar olvasóközönség lapja. Hiteles forrásokból álló értesüléseinek gyorsasága, alapossága és sokasága, rovatainak változatossága, kitűnősége, a különböző olvasmányok gazdag tárháza tették az „Egyetértést“ népszerűvé. Az országgyűlési tárgyalásokról a legrészletesebb s e mellett tárgyilagos hű tudósítást egyedül az „Egyetértés“ közöl. Gazdasági rovata elismert régi tekintélynek örvend. A magyar kereskedő s gazdaközönség nem szorul többé idegen nyelvű lapra, mert az „Egyetértés“ kereskedelmi s társadalmi tudósításainak bőségével s alaposságával már nem versenyezhet más lap. A kereskedő, az iparos s a mezőgazda megtalálja mindazt az „Egyetértés“-ben, a mire szüksége van. Változatosan szerkesztett tárcájában, annyi regényolvasmányt ad, mint egy lap sem. Két-három regényt közöl egyszerre, úgy, hogy egy év alatt 30—40 kötetnyi regényt, részint eredetit, részint a külföldi legjelesebb termékeket jó magyarságu fordításban kapnak az „Egyetértés“ olvasói. A ki olvasni valót keres és a világ folyásáról gyorsan és hitelesen akar értesülni, fizessen elő az „Egyetértés“-re, melynek előfizetési ára egy órára 1 frt 80 kr, negyedévre 5 frt s egy évre 20 frt. Az előfizetési pénzek az „Egyetértés“ kiadóhivatalába küldendők. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra egy hétig ingyen és bérmentve küld.

24 —

Hirdetéseik

a „Szilágy-Somlyó“ részére a kiadóhivatalban jutányos áron felvétetnek.

BALLO JÁNOS,

ezelőtt:

TELEGDY MÁRTON

fűszer-, papír-, könyv-, norinbergi és diszműaru kereskedése Szilágy-Somlyón.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát, u m.:

női és férfi lábbelik, china ezüst éteszközök, tálcák és gyertyatartók, alpaca, pakfong, vörös és sárga réz sodrony és acélárúk, stájer asztali evő és zsebkések, legfinomabb ollók, disz- és pipereárúk teljes választékban, virágtartók, uti bőröndök, kézi táskák, szivar és pénztárcák, vadász és lovagló eszközök, sétatobok, új városi ostarok, selyem és alpaca esőernyők, valódi tájtékárúk, pipák, esibukok, száraz, szopókák és borostyánkőárúk, a legismertebb porosz- és csehországi gyárakból gummiöltönyök, plaide-ok, valódi orosz bagaria árúk, asztal, ágú és szobaszőnyegek és ablakfüggönyök. — Férfi kalapok raktára, Brünner-féle biztos petroleum lámpák, mosdó garnitúrák, Thonet-féle nád-székek, tükrök, varrógépek, angol hámkenők, valódi finom illatszer szappanok, hajkenők, tiszta-ujlaki bajuszpedrő, Bayley-féle esbouquet, valódi prágai keztyűk nők és urak számára.

Debreceni István gőzhengermalom liszt-raktárának

árjegyzéke.

Dara, asztali nagy sz. 100 kg.	20	frt — kr.
Királyliszt . . . szám 0.	18	frt — kr.
Daravonot . . . „ 1.	17	frt 50 kr.
Sütőliszt . . . „ 2.	17	frt — kr.
Lángliszt . . . „ 3.	16	frt — kr.
Kifliliszt . . . „ 4.	15	frt — kr.
Zsemlyeliszt . . . „ 5.	14	frt — kr.
Fehér kenyér I. „ 6.	13	frt 50 kr.
„ II. „ 7.	13	frt — kr.
Barna „ I. „ 8.	10	frt — kr.

Fűszerárúk árjegyzéke.

Cukor, finom, süveg számra 1 kg.	—42.
„ „ klgként	—44.
Kávé, cuba „	2.10.
„ gyöngy „	2.10.
„ ceylon „	2.—.
Rizskása, finom „	—32.
„ közöns. „	—24.
„ Rangon „	—20.
Gyöngykása „	—32.
Milly gyertya „	—46.
Takarék „	—32.
Petroleum, amerikai petroleum	—26.

Egész szákkal megfelelő engedményekkel.

Továbbá: napernyők, férfi fehér, színes és oxford ingek, valódi vászon zsebkendők jótállás mellett, első minőségű pottendorfi kötétpamut, legfinomabb háromszáru angol varrócérna, valamint mindenféle gépselymek és cérnák, író, rajz és iskolaszerek, merített gyári, csomagoló s levélpapírok és borítékok, Khun-féle réztollak, legfinomabb író-nok és pecsétviasz, gyermekjátékok, ételhordó és mindennemű kosarak, kávéskannák, olajtartók és mosógépek. nagy raktára.

Valódi francia pezsgő. Szilágysági kitűnő borok.

Elfogadok megrendeléseket könyvek-re és bármely szakmába vágó cikkekre, s azokat pontosan, gyorsan és jutányos áron eszközölöm. Postai megrendelések gyorsan teljesítettnek az eredeti árban.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve,

mély tisztelettel:

29—52

Balló János.